

РЕШЕНИЕ

№ 458

гр. София, 27.01.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 27 състав,
в публично заседание на 27.10.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Цветанка Паунова

при участието на секретаря Цветанка Митакева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **11249** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано е по искова молба, подадена от Е. П. Ш., чрез пълномощник адв. Ю., против Национална агенция за приходите /НАП/, с която се претендира присъждане на обезщетение в размер на 1000 лева за претърпени неимуществени вреди, причинени от неизпълнение в достатъчна степен на задължението на ответника по чл. 59, ал. 1 от Закона за защита на личните данни /ЗЗЛД/ и по чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на личните данни (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016г. (GDPR).

Искът е заявен с правно основание чл. 203 от АПК, вр. чл. 82, ал. 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 (GDPR), вр. чл. 39, ал. 2 от ЗЗЛД, вр. чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

В исковата молба се поддържа, че претендираните от ищцата неимуществени вреди са претърпени в резултат на незаконосъобразното бездействие на НАП, вследствие на което е установено изтичане на личните данни на лицето от базата данни на ответника. Сочи се, че неимуществените вреди се изразяват в притеснения, страх и опасения за възможна злоупотреба с личните му данни, станали достъпни в резултат на т.нар. „хакерска атака“. Отговорността на НАП е ангажирана в качеството ѝ на администратор на лични данни, с твърдение, че е допуснала нарушения на чл. 24 и чл. 32 от GDPR и чл. 59, ал. 1 от ЗЗЛД, нарушила е и разпоредбите на чл. 45, ал. 1, т. 6 от ЗЗЛД, като не е обработила личните данни по начин, който да гарантира подходящо

ниво на сигурност, като се приложат подходящи технологии и организационни мерки; чл. 64 от ЗЗЛД, тъй като не е изпълнено задължението за извършване на оценка на въздействието на предвидените операции по обработване на личните данни върху тяхната защита; чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗЛД; чл. 67 и чл. 68 от ЗЗЛД. Претендира се и законната лихва върху сумата на обезщетението, считано от 15.07.2019г. до окончателното ѝ изплащане.

В съдебно заседание ищцата се представлява от адв. Ю. и адв. Ю., които поддържат исковата молба по основание и размер. Претендират разноски по представен списък.

Ответникът - Национална агенция за приходите, чрез процесуален представител юрк. М., в писмен отговор, депозиран по реда на чл. 131, ал. 1 от ГПК, взема становище за недопустимост, а в условията на евентуалност – за неоснователност на исковата молба. Счита за недоказани твърденията, че НАП като администратор на лични данни не е изпълнила задължението си да защити по сигурен начин данните на гражданите. Сочи, че до момента няма доказателства, че извършеният неототоризиран достъп до информационната система на НАП и разпространението на лични данни е в резултат на действия/актове на НАП или нейни служители. Отбелязва, че НАП като администратор на лични данни е предприела редица технически и организационни мерки за защита при обработването на лични данни, съобразени с GDPR и ЗЗЛД. Неототоризираният достъп до информационните системи на НАП е причинен вследствие на престъпно, съгласно Наказателния кодекс, деяние, без оглед на предприетите мерки за сигурност и въпреки тях.

В съдебно заседание ответникът се представлява от юрк. Р., който оспорва исковата молба и моли да бъде отхвърлена като неоснователна. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност и недоказаност на исковата молба.

Административен съд София-град, като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено следното:

Предявеният иск е процесуално допустим, тъй като е подаден от страна, която има правен интерес от водене на настоящото производство, а ответникът е пасивно легитимиран по претенцията. Пасивната процесуална правоспособност по исковете за обезщетения по ЗОДОВ е ограничена от разпоредбата на чл. 205 от АПК във вр. с чл. 1, ал. 2 от ЗОДОВ, която предвижда, че искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. В случая исковата претенция се основава на незаконосъобразно бездействие на служители на Националната агенция за приходите, поради което пасивно процесуално легитимиран да отговаря по предявеният иск с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ е Националната агенция за приходите.

Разгледан по същество, искът е неоснователен.

Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Разпоредбата урежда фактическия състав, при осъществяването на който възниква правото на обезщетение за вреди, включващ следните елементи: незаконен акт, действие и/или бездействие на орган или длъжностно лице при или по повод изпълнение на административна дейност; вреда;

причинна връзка между вредата и акта, действието и/или бездействието. При липсата на който и да е от тези елементи, отговорността по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ не може да бъде реализирана.

В конкретния случай исковата претенция се основава на незаконосъобразно бездействие. Защитата срещу неоснователни бездействия от страна на административен орган е уредена в глава XV, раздел II на АПК. В хипотезата на чл. 256, ал. 1 от АПК административният орган не изпълнява свое задължение, произтичащо пряко от нормативен акт. По аргумент от чл. 204, ал. 4 от АПК във вр. с чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, в тежест на ищеца е да обоснове наличие на задължение за извършване на определени действия от страна на административен орган, произтичащо пряко от конкретен нормативен акт, както и да установи всички факти, от които произтича твърдяното задължение. Задължението за извършване на дължими фактически действия следва да не е абстрактно и произволно, а конкретно регламентирано в съответна нормативна разпоредба. Не всяко неизпълнение на задължение на административен орган представлява бездействие по смисъла на чл. 256, ал. 1 от АПК, а само неизвършването на фактически действия, при наличието на нормативно установено задължение за извършване на такива.

В случая ищцата конкретизира твърдяното бездействие на ответника, като сочи, че Националната агенция за приходите не е положила достатъчна грижа и не е приложила ефективни мерки за защита на сигурността на данните, с което не е изпълнила задълженията си по чл. 24 и чл. 32 GDPR и чл. 59, ал. 1 от ЗЗЛД; чл. 45, ал. 1, т. 6 от ЗЗЛД; чл. 64 от ЗЗЛД; чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗЛД; чл. 67 и чл. 68 от ЗЗЛД – неизпълнение на задължението за обработване на личните данни по начин, който да гарантира подходящо ниво на сигурност, като се приложат подходящи технологии и организационни мерки, и неизвършване на оценка на въздействието на предвидените операции по обработване на личните данни върху тяхната защита.

Според чл. 59, ал. 1 от ЗЗЛД администраторът на лични данни /в случая НАП/, като отчита естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете за правата и свободите на физическите лица, прилага подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с този закон. При необходимост тези мерки се преразглеждат и актуализират. Същото задължение се съдържа и в чл. 24 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016г. /GDPR/, а в чл. 32 са предвидени конкретните мерки, които следва да се предприемат.

Безспорно цитираните от ищцата разпоредби въвеждат задължение за администратора на лични данни да въведе подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с разпоредбите на Общия регламент за защита на данните – чл. 24, параграф 1 и чл. 32 от него. Същият подход е възприет и в цитираните разпоредби от ЗЗЛД.

Общозвестен е фактът, че на 15.07.2019г. медиите оповестиха информация за т.нар. „хакерска атака“, при която от електронните масиви на НАП неправомерно е била изтеглена информация с голям обем, съдържаща лични данни на множество български граждани. Следователно е налице противоправно деяние. Това противоправно деяние обаче, само по себе си не обосновава извод, че е вследствие от незаконосъобразното бездействие на ответника да изпълни произтичащи от посочените по-горе разпоредби на регламента и закона задължения да осигури

достатъчна надеждност и сигурност на информационната си система и да защити физическите лица във връзка с обработването на личните им данни и че не е резултат от престъпно деяние по смисъла на Наказателния кодекс, и който резултат е настъпил въпреки положените усилия за предотвратяването му. Общозвестно е обстоятелството, че за т.нар. „хакерска атака“ е образувано досъдебно производство за компютърно престъпление, за което към момента на приключване на устните състезания, няма данни да е приключило. Касае се за противоправно поведение от страна на трети лица, довело до негативния резултат – неоторизиран достъп до базата данни на НАП. Съдът не възприема тезата на ищцата, че този негативен резултат презюмира противоправно поведение на администратора на лични данни, изразяващо се в бездействие на последния да приложи подходящи технически и организационни мерки за осигуряване защитата на базата данни, така че срещу нея по никакъв начин, от никого и с никакви средства да не може да бъде достъпено. Възприемането на тази теза би означавало, че всеки, който е станал обект на каквото и да било посегателство, следва да понесе отговорност, че е допуснал извършването на същото, тъй като не е положил достатъчно грижи за предотвратяването му.

В тежест на ищцата е да посочи кои са тези конкретни деяния, реализирани чрез фактически /технически/ действия, които е следвало да извърши НАП или длъжностни лица при нея, но не ги е извършила или ги е извършила лошо, така че е настъпил или е допринесено за настъпването на противоправния резултат – неоторизиран достъп. Такива от ищцата изобщо не бяха посочени с цел установяване и доказване, като същата поддържаше, че самият неоторизиран достъп води до безспорния извод за наличие на пропуски /бездействия/ от страна на администратора на лични данни, което представлява негово противоправно поведение, от което ищцата е ошетенена.

За доказване изпълнение на задълженията си, произтичащи от регламента и закона, ответникът е представил по делото Политика по информационна сигурност на НАП, Версия 3.0, май 2016г. /л. 209 и сл./, Инструкция № 2/08.05.2019г. за мерките и средствата за защита на лични данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри /л. 199 и сл./, Заповед № 3-ЦУ-1436/15.10.2018г. на изпълнителния директор на НАП, с която са утвърдени указания за обработване и съхраняване на данни /л. 99 и сл./, Заповед № 3ЦУ-586/30.04.2014г. на изпълнителния директор на НАП за внедряване, считано от 01.05.2014г. на Система за управление на сигурността на информацията в НАП /л. 98 и сл./, Указания за обозначаване и работа с информацията /л. 101 и сл./, Списък на видовете операции по обработване на лични данни, за които се изисква извършване на оценка на въздействието върху защитата на данните съгласно чл. 35, пар. 4 от Регламент (ЕС) 2016/679 /л. 138 и сл./, Заповед № 3ЦУ-83/23.01.2013г. на изпълнителния директор на НАП за определяне на вида, съдържанието, реда за създаване, поддържане и достъп до регистъра на НАП и базите данни на задължените лица, формата и елементите на данъчно-осигурителната сметка и сроковете за съхранение на архивираната информация /л. 135 и сл./, Вътрешни правила за оборот на електронни документи и документи на хартиен носител в НАП, утвърдени със Заповед № 3ЦУ-535/11.05.2016г. на изпълнителния директор на НАП /л. 152 и сл./, Методика за анонимизиране на индивидуални данни, Версия 1, януари 2017г. /л. 183 и сл./. Посочените документи са приети като доказателства по делото и не са оспорени от ищцата. Твърдението на нейния пълномощник, че те не установяват фактическото изпълнение на предписаните мерки остана недоказано поради

проявената от страната процесуална пасивност, въпреки дадените от съда указания в тази насока във връзка с разпределението на доказателствената тежест. Предвид това съдът приема, че не е налице първият елемент от фактическия състав на отговорността по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Отсъствието на който и да е от елементите на фактическия състав обуславя извод за неоснователност на исковата претенция.

Недоказано остана и твърдението за причинени неимуществени вреди. За установяване на причинените ѝ неимуществени вреди, изразяващи се в притеснения, страх и опасения за възможна злоупотреба с личните ѝ данни, станали достъпни вследствие на т.нар. „хакерска атака“, и причинно-следствената връзка между тях, ищцата е приложила към исковата молба справка за типа лични данни, които са станали обект на посегателство, датирана от 13.09.2019г. /л. 16 и 18/. Всъщност ответникът не оспорва факта, че по отношение на ищцата Е. Ш. са налице неправомерно разкрити лични данни.

От показанията на свидетеля В. П., който води дело с идентичен предмет срещу НАП, се установява, че двамата с ищцата имат бизнес отношения, управители са на фирма с 96 служители. На въпрос на адв. Ю. дали ищцата му е споделяла за нейните лични данни, свидетелят е посочил, че двамата управляват компютърна фирма и като цяло са много чувствителни към всички данни. След като получила информация за теча на данни, ищцата вечерта му звъннала в паника и му казала, че страшно много се притеснява. По характер била много притеснителна и при всички положения това ѝ се отразило много зле. Според свидетеля притесненията ѝ били да не се видят нейните приходи, да няма опити за отвлечане, да няма последствия върху нейното семейство. Свидателят твърди също, че ищцата продала два апартаменти и си купила къща в Гърция, тъй като решила, че в България не могат да я защитават. Това се случило след изтичане на личните ѝ данни. В България ищцата също си сменила жилището и отишла да живее в [населено място]. На въпрос на адв. Ю. външно как се е променило поведението на ищцата, свидетелят е посочил, че без да е на 100% сигурен, мисли, че ищцата си сменила всичките лични документи, затворила изключително много имейли, предприела мерки, които смятала, че ще я защитят, дори имала намерение да продаде дела си от фирмата. Според свидетеля това ѝ се отразило много негативно, защото ищцата знаела за последствията от такова изтичане на данни.

След приключване на разпита, адв. Ю., пълномощник на ищцата, е направил изявление по отношение на изнесените от свидетеля обстоятелства – за смяна на личните документи и за закупуване и продажба на недвижими имоти, че за тези обстоятелства биха могли да представят доказателства, но ищцата не желае, тъй като делата са публични и като вече пострадало лице от източване на личните ѝ данни, не желае да предостави новите си лични данни по делото.

Информацията, че е установен неоторизиран достъп до информационните масиви на НАП, съдържащи лични данни на голям брой лица, е нормално да предизвика емоционален дискомфорт у всеки човек. Възприето е в съдебната практика обаче, че настъпилите неимуществени вреди следва да не са хипотетични и евентуални, а реални. В случая не се доказва дали и как установеният неправомерен достъп до базата данни на НАП и публичното им оповестяване се е отразил върху живота на ищцата – дали е засегнато самочувствието ѝ, самооценката ѝ, работата ѝ, отношенията ѝ в семейството, с близки и приятели, здравословното ѝ състояние и т.н. Преживеният стрес, безпокойство и притеснение, следва да са такива, че да доведат до промяна в качеството на живот на ищцата, т.е. не просто да са преживени, но и да са довели до

някаква промяна в нейното поведение. В конкретния случай не се установява такава промяна.

Очевидно е, че три имена и ЕГН не могат да се променят, но ако е разкрит номера на личната карта на ищцата, то същата може да я смени. Разпитаният свидетел заяви, че ищцата е сменила всичките си лични документи, но в същото време адв. Ю., процесуален представител на ищцата, изрично заяви, че последната не желае да представи доказателства в тази насока поради страх от нови злоупотреби с личните ѝ данни, поради което и соченото обстоятелство следва да се приеме за недоказано.

Изброените емоционални сътресения безспорно представляват вид неимуществени вреди, но съдът намира, че те не са пряка и непосредствена последица от изтичането на личните данни на ищцата, а са обусловени от евентуално бъдещо извършване на злоупотреба, за чието настъпване освен изтеклите лични данни /което не се оспорва от ответника/ - ЕГН и три имена са необходими редица други документи и данни за прехвърлителя - напр. лична карта, като, за да се прехвърли имот, автомобил и т.н., се налага и лично явяване на лицето за сделката или упълномощаване на трето лице. Налага се извод, че притесненията на ищцата са били обективно неоснователни с оглед изключително слабата вероятност само на базата на изтеклите нейни лични данни да се извърши злоупотреба с нейно имущество. Последното внася съмнение в степента на тревожност и ангажираност, която е създадена у ищцата от изтичането на информацията.

В тежест на ищцата е да докаже настъпването на неимуществените вреди и в какво конкретно се изразяват. Съдът цени показанията на свидетеля в съответствие с разпоредбата на чл. 172 ГПК при съобразяване на обстоятелството, че води дело със същия предмет като настоящото и срещу същия ответник. От показанията на свидетеля и другите доказателства по делото не се установи реално настъпване на конкретни неимуществени вреди. От свидетелските показания се установи, че ищцата е управител на компютърна фирма, по характер е много притеснителна и цялата ситуация ѝ се отразила много зле. Притеснявала се да не се видят нейните приходи, да няма опити за отвлечения, последствия върху семейството ѝ. Свидетелят твърди, че ищцата е продала два апартамента в България и си купила къща в Гърция, както и че си сменила жилището в България и отишла да живее в [населено място]. Твърди също, че ищцата е сменила всичките си лични документи и затворила много имейли. Според свидетеля всички тези действия на ищцата са предприети като реакция след установения неоторизиран достъп до базата данни на НАП.

От свидетелските показания се установява, че притесненията на ищцата са свързани най-вече с притежаваното от нея имущество и да не се стигне до опити за отвлечане. Също така, според свидетеля, като реакция на разпространените нейни лични данни ищцата е предприела редица действия със своето имущество – продала е два апартамента в България, закупила е къща в Гърция, сменила си е жилището и е отишла да живее в друго населено място. В този контекст, за да се установи реално притеснение, най-малкото следваше да се представят по делото доказателства за наличното имущество /имоти и доходи/ на ищцата, както и за извършени разпоредителни сделки с него, следващи извършената „хакерска атака“ в базата данни на НАП. Такива по делото не бяха представени, като адв. Ю. изрично заяви, че ищцата не желае да представя доказателства поради страх от нови злоупотреби с личните ѝ данни. При липсата на доказателства за притежавано от ищцата имущество, няма как съдът да приеме, че е налице реален страх и притеснение да не се извърши

злоупотреба с това имущество/да не стане обект на престъпно посегателство. Също така при липсата на доказателства за извършени разпоредителни сделки с притежавани от ищцата имоти, няма как да се приеме, че такива действия са извършени, както и че са извършени единствено и само поради страх от посегателства, загуба на доверие в държавата, страх от отвлечане и т.н. Още по-малко пък може да се приеме за доказан страха на ищцата от отвлечане с цел откуп, предвид липсата на каквито и да било данни за имуществото й състояние, което да провокира такива престъпни намерения.

Доколкото в настоящото производство по реда на чл. 204, ал. 4 АПК не бе установено незаконосъобразно бездействие на ответника, както и настъпили вреди, причинна връзка е безпредметно да бъде обсъждана и следва да се приеме, че също не е налице. В случая евентуалните вреди за ищцата са причинени по-скоро не от твърдяното бездействие на НАП, а от публичното оповестяване в интернет пространството на достъпените по неправомерен начин лични данни, което представлява действие, опосредяващо настъпването на крайния резултат. Следователно по причинно-следствената верига са налице опосредстващи факти, които изключват пряката причинна връзка между деянието и вредите.

Недоказаният факт, за чието установяване ищецът носи доказателствена тежест, овластява и задължава съда да приеме за ненастъпил. Липсата на който и да е от кумулативните елементи на фактическия състав на предявения иск обуславя неговата неоснователност. В конкретния случай не се установи по делото незаконосъобразно фактическо бездействие на ответника, настъпването на вредоносен резултат и пряка причинна връзка между тях, което обуславя неоснователност на иска.

Неоснователността на главния иск обуславя неоснователност и на свързания с него акцесорен иск за присъждане на лихва върху сумата на обезщетението.

При този изход на спора и на основание чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ (Нова - ДВ, бр. 94 от 2019 г.) в полза на ответника следва да бъде присъдено юрисконсулско възнаграждение в размер на 100 лв.

Воден от горното и на основание чл. 203 от АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 27-ми състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска, предявен от Е. П. Ш., против Националната агенция за приходите за присъждане на обезщетение в размер на 1000 лева за претърпени неимуществени вреди, вследствие на незаконосъобразно бездействие на ответника, изразяващо се в неизпълнение в достатъчна степен на задължението по чл. 59, ал. 1 от ЗЗЛД и по чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на личните данни (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016г. (GDPR), ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 15.07.2019г. до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА Е. П. Ш. ЕГН [ЕГН] да заплати на Национална агенция за приходите разности по делото в размер на 100 /сто/ лева.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: